

Úloha a místo teritoria v soudobé válce

Kolektiv operační správy GŠ

V průběhu historických změn ve vojenství se změnil i vztah fronty a zápolí. Vývoj těchto vztahů byl vždy závislý na změnách ve společenském zřízení, v podmínkách a způsobech války, ve výzbroji vojsk, ve výstavbě ozbrojených sil a v růstu jejich početních stavů.

V soudobých podmínkách jaderné raketové války je bezpodmínečně nutná dialektická jednota přípravy ozbrojených sil a současná příprava celé země a celé koalice států na válku. To znamená mít nejen jednotnou přípravu ozbrojených sil socialistických států, ale i koordinovanou přípravu národního hospodářství celého socialistického tábora.

Při přípravě země na válku se každý stát opírá o své zápolí. Pod pojmem zápolí rozumíme celé území státu za frontovým pásmem s jeho obyvatelstvem, surovinovými zdroji, průmyslem, zemědělstvím a s veškerým přírodním i vědním a technickým bohatstvím země. Rozhodující význam pro válku má ekonomika státu, morálně politický stav obyvatelstva, komunikační síť, prostředky dopravy, věda a technika. Nejstručněji lze zápolí charakterizovat jako souhrn materiálních a lidských zdrojů, které se trvale nezúčastňují ozbrojeného zápasu na frontě, ale které určují a vytvářejí podmínky pro činnost polních vojsk.

V soudobých podmínkách pevnost zápolí a jeho schopnost být spolehlivým základem pro bojující vojska po materiální i morálně politické stránce je jedním z nejdůležitějších činitelů, které určují průběh i výsledek války.

Pevnost zápolí je závislá na společenském zřízení země. Zápolí není jen prostým souhrnem materiálních možností země bez závislosti na charakteru války a na postoji lidových mas k válce. Naopak, ani široce rozvinuté národní hospodářství a velké materiální prostředky neurčují samy o sobě pevnost zápolí, jestliže se lid neztotožňuje s cíli války a není-li prodchnut vůlí čelit nepříteli a zvítězit ve válce.

Úrovní ekonomiky země jsou dány pouze materiálními předpoklady k válce. Na postoji lidových mas k válce závisí však schopnost proměnit tyto předpoklady ve skutečnost.

Pevnost a hodnota zápolí je tedy určována nejen úrovní výrobních sil, ale především společenským zřízením, vztahy mezi společenskými třídami, ideologií, morálním stavem lidu a jeho poměrem k státu a válce.

ZÁPOLÍ V SOUDOBÉ VÁLCE

Hodnotíme-li na základě dosavadních poznatků charakter příští možné války, ukazuje se, že vzrůst významu připravenosti zápolí v příští válce je jednou z nejzávažnějších změn, ke kterým došlo ve srovnání s charakterem druhé světové války.

Vedle vysoké morálně politické úrovně lidu bude nezbytné pečlivě připravit obyvatelstvo na válku a učinit všechna opatření k ochraně jeho života. Všelidová obrana země nutně předpokládá schopnost a připravenost všeho lidu zúčastnit se války ať již v rámci ozbrojených sil se zbraní v ruce, nebo na pracovní frontě, v průmyslu, v zemědělství, vědě či ostatních oblastech života. K přípravě je třeba přistoupit s plnou zodpovědností, neboť co nepřipravíme v míru, za války nedoženeme.

Úkolem národního hospodářství je připravit již v míru nutné zásoby zbraní, techniky a všeho materiálu k zabezpečení pohotovosti státu, k vyzbrojení a zásobení ozbrojených sil a pro obnovu a rozvinutí válečné výroby.

Za války pak musí národní hospodářství poskytnout dostatek materiálních prostředků jak pro činnost ozbrojených sil, tak pro uspokojení životních potřeb obyvatelstva. Závažným úkolem bude udržet provoz v dopravě a spojích a včas připravit válčiště.

Již v míru začíná proces postupného vytváření jednotného hospodářství ve světové socialistické soustavě. Proto i přípravy hospodářství na válku budou koordinovány v rámci společenství států Varšavské smlouvy.

Základní předpoklad úspěšné bojové činnosti našich ozbrojených sil, zabezpečení obyvatelstva a správného chodu ekonomiky státu je nepřetržitá, komplexní a perspektivní řídicí činnost všech orgánů.

Bude přímo existenční otázkou státu, jak budou připraveny orgány řízení soustředit v mimořádně těžké době úsilí všeho lidu na válku a zajištění rychlého vítězství ozbrojených sil.

Všimněme si blíže těchto jednotlivých činitelů, které zejména ovlivňují připravenost a pevnost zápolí:

a) Příprava obyvatelstva

V důsledku jaderných úderů utrpí obyvatelstvo ve velmi krátké době miliónové ztráty. Na teritoriu budou obrovské materiální ztráty, ztráty bytového fondu, podstatně se změní zdroje a základna výživy obyvatelstva. Začnou působit dlouhodobé sekundární následky atomového, biologického, či chemického napadení. To vše, spolu s nutnými přesuny obyvatelstva, které jsou nutné k jeho ochraně a k zajištění pracovních sil pro průmysl, může vyvolat psychologický otřes obyvatelstva a vytvořit podmínky pro vznik paniky. Vzhledem k tomu, že tento stav nastane bezprostředně po zahájení války, musíme všechna opatření k zamezení nežádoucího působení těchto činitelů uskutečnit již v míru.

Prvořadým úkolem je cílevědomá morálně politická příprava obyvatelstva. Tu dnes zajišťují nejen všechny společenské organizace, ale celé zřízení a systém výchovy socialistického člověka. Jeho účinnost však stále ještě neodpovídá skutečným požadavkům, ani možnostem. Daleko účinnější by měla být morálně politická výchova mezi mládeží v rámci branné přípravy a dále tak, aby všechno obyvatelstvo našlo správný poměr a vztah k opatřením, která zajišťují bezpečnost státu.

Morálně politickou výchovu je třeba zaměřit tak, aby se článek 36 Ústavy ČSSR „Obrana vlasti a jejího socialistického zřízení je vrcholnou povinností každého občana“ projevoval výrazněji v životě naší společnosti a měl plnou podporu příslušných orgánů i autoritu mezi obyvatelstvem.

Musíme vypěstovat u obyvatelstva především oddanost k našemu společen-

skému zřízení, zvyšovat pocit osobní odpovědnosti za společné a společenské otázky a dění, upevňovat kladné osobní vlastnosti, zejména vůli, elán, iniciativu, sebezapření, obětavost, vytrvalost, sílu i schopnost překonávat svízele a těžkosti, důslednost, rozhodnost i kázeň. Tyto osobní vlastnosti jednotlivce jsou pro pevnost a vysoký morálně politický stav obyvatelstva ve válce rozhodující.

Souběžně s morálně politickou přípravou obyvatelstva musí probíhat i odborná příprava, aby obyvatelstvo vedle svého pracovního zařazení mohlo plnit i úkoly, které vyplynou z nepřátelské činnosti.

Ponecháme-li stranou základní přípravu v armádě, ať už ve formě základní služby, nebo výcviku záloh, pečuje u nás o další zdokonalování nebo výcvik osob, které z jakýchkoliv důvodů vojenským výcvikem neprošly, celá řada organizací. Jsou to především SVAZARM, ČsČK, Čsl. svaz požární ochrany, ČSM, ČSTV i školy všech stupňů. Největší účast na přípravě obyvatelstva však má systém CO, který nejen řídí výcvik a školení obyvatelstva, ale zajišťuje širokou soustavu celostátních opatření pro vytvoření takových podmínek, které by zajišťovaly spolehlivost provozu v objektech národního hospodářství i v případě vzdušného napadení. Současně s tím zajišťuje všechny práce pro ochranu obyvatelstva, likvidaci následků napadení a poskytování pomoci postiženým. Rozvážíme-li si hluboce všechny tyto úkoly a povinnosti, jejich dosah i obtížnost, pak pochopíme nesmírný význam CO, směřující k vytvoření a udržení pevného zápolí v případě války.

Zásady organizace a způsoby plnění těchto úkolů jsou určovány především sociálně politickým zřízením státu, stupněm rozvoje jeho národního hospodářství, zeměpisnou polohou i příslušností státu k určité vojenskopolitické skupině.

Zkušenosti z minulé války ukázaly, že tam, kde bylo obyvatelstvo řádně připraveno a ukázněné, kde byla učiněna příslušná opatření k jeho ochraně, byly ztráty při vzdušných napadeních několikanásobně menší než tam, kde obyvatelstvo propadlo panice anebo kde ochrana obyvatelstva byla zanedbávána.

Hlavní změny, které pro civilní obranu nastaly v soudobé válce, spočívají především v tom, že se několikanásobně zvětšila mohutnost a rychlost prostředků vzdušného napadení. Tím se podstatně zkrátila doba a možnost včas varovat obyvatelstvo o nebezpečí vzdušného útoku. Byly podstatně zkvalitněny prostředky navedení na cíl raket a letounů s jadernými náložemi a tím bylo velmi ztíženo účinné maskování i aktivní obrany důležitých objektů.

Podstatné změny, které silně ovlivní a ztíží činnost civilní obrany lze také očekávat při odstraňování následků napadení ZHN. V minulosti, kdy při vzdušných úderech bylo používáno jen konvenčních zbraní, byly zpravidla zasaženy jen určité čtvrtě napadeného města. Ostatní nebombardované části zůstaly bez následků a obyvatelstvo těchto čtvrtí mohlo ihned, bez obavy, že bude ohrožováno sekundárními následky výbuchu leteckých pum, zahájit záchranné práce. Různá zařízení, i když byla umístěna přímo v napadených prostorech a nebyla právě zničena, mohla ihned plnit svoji funkci a pokud to vyžadovala potřeba, mohla být plně využita k záchranným účelům. To se vztahuje zejména na zdravotnická zařízení, společné ubytovny, vyvažovny apod. Raněným osobám mohla být proto poskytována pomoc v nejbližších zdravotnických zařízeních. Zranění se omezovala v absolutní většině na úrazy a popáleniny.

V nutných případech, kdy to vyžadoval veřejný zájem nebo důležitost a cha-

rakter některého pracoviště, mohly být i celé výrobní provozovny umístěny pod zemí, do tunelových staveb a tak byla zajištěna výroba důležitých přístrojů, zařízení nebo materiálu.

V současné době při používání jaderných zbraní celá řada dříve osvědčených organizačních opatření i ženijně technických zařízení k ochraně před vzdušnými útoky se stala málo účinná a většina z nich ztratila svůj význam vůbec. Tak např. několikanásobně větší rozsah škod, ztrát, požárů a devastací zcela vylučuje možnost, aby likvidace následků mohla být uskutečněna jen místními silami a prostředky. Tato možnost je vyloučena i z toho důvodu, že v absolutní většině případů bude terén v okolí výbuchu jaderné zbraně i třeba krátkodobě zamořen vysokou úrovní radioaktivity, čímž bude obyvatelstvu znemožněno opustit úkryty a zahájit záchranné a vyprošťovací práce. Je samozřejmé, že se tyto potíže nepřímým a nežádoucím způsobem odrazí také v řídicí činnosti orgánů civilní obrany.

Zásobování obyvatelstva především vodou bude činit značné potíže. K dezaktivaci, speciální očištění a k hašení rozsáhlých požárů bude zapotřebí mnohem více vody, než dosud. Otevřené a nechráněné vodní zdroje budou z velké části zamořeny radioaktivními látkami a znehodnoceny. Všechny tyto nové podmínky hluboce ovlivní až dosud používané způsoby i samo provádění jednotlivých opatření k ochraně obyvatelstva a nutně vyžadují zavést u civilní obrany taková opatření, která by odpovídala soudobému pojetí války.

Je uvažována široká preventivní evakuace obyvatelstva z velkých měst a z důležitých hospodářských a průmyslových středisek do oblastí, o kterých lze předpokládat, že nemají takový význam, aby se staly cílem útoku atomových zbraní a ostatních prostředků hromadného ničení nepřitele. Toto opatření je možno považovat za současných podmínek za nejúčinnější. Evakuace přinese s sebou však celou řadu nemalých problémů. Jde především o ubytování, stravování, zapojení evakuovaných do výrobního procesu apod. Spolu s těmito organizačními těžkostmi jsou reálné možnosti preventivní evakuace ovlivňovány jinými činiteli, zvláště časem, neboť raketové zbraně zásadně zkracují dobu pro její uskutečnění.

Další opatření k ochraně životů je zabezpečení obyvatelstva dostatečným počtem prostředků individuální protichemické ochrany. I kdyby obyvatelstvo bylo dostatečně ukryto před mechanickými účinky výbuchu jaderné zbraně a zůstalo nezraněno, i kdyby bylo včas evakuováno, mohlo by dojít k těžkým ztrátám na životech jen proto, že obyvatelstvo nemělo ochranné masky a nemohlo se chránit před vdechováním radioaktivních, případně chemických látek.

Se vzrůstajícím významem zápolí ve válce rostou i požadavky na aktivní účast a činnost obyvatelstva. Fašistické Německo mělo ke konci války 5 miliónů osob zařazených do civilní obrany. Dnes jsou objektivní požadavky daleko vyšší. Dnešní podmínky vyžadují, aby základním výcvikem prošel každý občan ČSSR a většina obyvatelstva získala i vyšší odbornost tak, aby mohla účinně pracovat v některé jednotce odborných služeb civilní obrany.

b) Příprava průmyslu

K dosažení úspěchu v soudobé válce nestačí samotná existence třeba i značně rozvinuté ekonomické základny. Spolu s kapacitou bude o úspěšném plnění výrobních úkolů a objemu válečné produkce rozhodovat také účelné rozmístění

podniků na území státu a vytvořené zásoby surovin, materiálu i hotových výrobků. Z hlediska ochrany průmyslu proti vzdušným útokům jadernými zbraněmi je žádoucí, abychom nehradili důležité závody pro válku na jednom místě nebo v jedné oblasti, ale je rovnoměrně rozptýlovali po celém státním území. V těch případech, kdy naleziště surovin, zejména uhlí, nafty, železných rud apod. si vynucuje výstavbu většího počtu průmyslových závodů na jednom místě, je třeba přísně dodržovat alespoň všechna ochranná opatření. Rovněž tak je na-prosto nevhodné, abychom stavěli velké závody v blízkosti či dokonce uvnitř velkých nebo významných měst. V minulosti tyto požadavky nemohly být pocho-pitelně brány v úvahu. V současné době při výstavbě nových průmyslových zá-vodů je však třeba, aby tyto požadavky byly plně dodržovány. V souvislosti s tím je třeba si uvědomit výhody socialistického zřízení. Kapitalistické státy nepodřídí svoji výstavbu tak snadno strategickým požadavkům obrany, jestliže nebudou v sou-ladu s jejich obchodními zájmy. Oproti tomu socialistický stát se neřídí jen otá-zkami ekonomickými, ale podřizuje výstavbu průmyslu všem požadavkům společ-nosti, tedy i požadavkům obrany státu. Požadavek na rozptýlení podniků má vel-ký význam i pro státy s velkou rozlohou. Proto obdělávání celin v SSSR nebo výstavba nových průmyslových oblastí na Sibiři mají kromě hospodářského vý-znamu i velký význam z hlediska obrany státu. Na Západě si tuto skutečnost plně uvědomují, zejména v USA, kde nevhodné rozložení průmyslu působí státním orgánům značné starosti. Sami ve svých časopisech uvádějí, že např. přes 50 % těžkého, válečně důležitého průmyslu je soustředěno v 15 centrech a přes 70 % tohoto průmyslu v 50 větších centrech USA. Podobně také uvádějí, že téměř 70 % průmyslu jemné mechaniky, optiky a elektronické techniky je soustředěno v 10 centrech a 82 % v 50 centrech USA. Ani situace v rozložení ostatních druhů výrobků není o nic lepší. Tak např. v 10 místech USA je soustředěno 41 % a v 50 místech dokonce 63 % veškeré výroby chemického průmyslu USA. V sou-vislosti s řešením této otázky prohlásil jeden z vedoucích činitelů civilní obrany USA, že sovětský průmysl je proti americkému čtyřnásobně decentralizován. Aby bylo dosaženo potřebného rozptýlení amerického průmyslu po území USA, bylo by nutno investovat — jak vypočítali američtí odborníci — 600 až 700 miliard dolarů a vlastní uskutečnění by trvalo 10 let. Je možno říci, že tento projekt nelze v USA uskutečnit.

Kromě výrobní kapacity jsou v současné době pro zásobování ve válce velmi důležité v míru vytvořené zásoby. Nemůžeme počítat s tím, že po zahájení války bude možno podstatně a rychle rozvinout novou zbrojní výrobu. Nejedná se jen o zásoby vojenské techniky, nýbrž i o zásoby strategických surovin, pohonných hmot, náhradních dílů, potravin a surovin všeho druhu, které jsou nutné pro válečnou výrobu. Tyto zásoby jsou většinou určeny ke krátkodobému krytí po-třeby vojsk nebo průmyslu, zejména v počátečním období války, kdy mírová výroba teprve přechází na válečnou.

Snahou každého státu je, aby tyto zásoby byly co možná největší a zahrno-valy co nejvíce druhů surovin i hotových výrobků. Tato snaha vychází pře-devším z toho, že v příští válce by došlo k podstatně rozsáhlejšímu zničení výro-bních kapacit, dále, že spotřeba zejména válečné techniky, bude značně vyšší a rovněž nenávratné ztráty ve všech druzích válečné výroby přesáhnou ztrátv

způsobené ve druhé světové válce. Proto také ani zkušenosti získané v této válce nemohou sloužit jako výchozí údaj.

Výši a objem zásob nelze jednoznačně stanovit, neboť při jejich vytváření je třeba brát v úvahu celou řadu činitelů. Kromě skladovacích kapacit, které jsou k dispozici, trvanlivosti materiálu, možností obměny i vůbec možnosti jejich vytvoření jsou to především hlediska a možnosti národního hospodářství, která jsou nejvážnějším činitelem při určování výše zásob.

Na tomto úseku nejsou v častých případech požadavky na připravenost státu k obraně v plném souladu s požadavky národohospodářskými. Je to z toho důvodu, že skladované suroviny a zvláště hotové výrobky představují pro národní hospodářství mrtvou investici. V některých případech jsou náklady na vytvoření zásob na 100 % ztrátové. Týká se to těch zásob, které mají krátkou dobu skladovatelnosti a jejichž obměna v mírovém životě není možná. Typickými v tomto směru jsou zejména některé druhy léčiv, jejichž spotřeba je v míru minimální, zatím co se ve válce rapidně zvýší. Přitom s ohledem na složitost výroby anebo těžkosti při získávání surovin není možno zajistit v krátké době zvýšení výroby na potřebnou výši.

Ke shodě obou hledisek, tj. hlediska obrany i národního hospodářství dochází při vytváření menších zásob, které se skladují přímo u výrobních závodů. V běžné terminologii se to razývá předzásobení průmyslu, které především odstraňuje výkyvy dopravy. Pro národní hospodářství v míru to přináší tu výhodu, že výroba je zajištěna surovinami i v době zvýšeného náporu na dopravu (zimní kalamity, řepné kampaně apod.), pro obranu zase ten, že v případě náhlé potřeby může být využito všech druhů dopravy pro operační přepravy.

c) Příprava dopravy

Význam dopravy souběžně vzrůstá s rozvojem vojenské techniky i růstem armád. Oč větší jsou armády, oč více techniky se nasazuje, oč jsou větší ztráty, o to úměrně se zvyšují požadavky na přepravu.

Naše železniční doprava má ve srovnání s ostatními dopravními prostředky přednost ve velké kapacitě přepravy i hustotě železniční sítě. Lodní doprava, i když má velkou kapacitu, je úzce omezena jen na málo hustou síť splavných toků a potrubní doprava — rovněž s velkou kapacitou, je pouze jednodušelová. Letecká doprava pak má malou přepravní kapacitu, která bude vždy uchována k plnění speciálních úkolů tam, kde nelze použít jiných druhů dopravy.

Již v průběhu druhé světové války nabývá na významu automobilní doprava. Zajištění armádní operace je bez automobilní dopravy nemyslitelné. Její význam po druhé světové válce dále vzrůstá. Automobilní doprava bude hlavním dopravním prostředkem budoucí války i ve frontovém měřítku. Nemůže však nahradit železniční dopravu, zvláště z toho důvodu, že není k dispozici tolik nákladních automobilů, aby postačily vytvořit postačující dopravní kapacitu na frontě a současně i v strategické hloubce válčiště.

Velkou nevýhodou železniční dopravy je její velká zranitelnost jadernými údery a zdlouhavá obnova. Při vysokém tempu soudobých útočných operací nelze vytvořit podmínky, které by zajistily dostatečně rychlou obnovu za vojsky. Z toho důvodu lze předpokládat, že na frontě, ve frontovém týlu, popřípadě i ve větší hloubce válčiště bude hlavním druhem dopravy doprava automobilní a potrubní,

zatímco na teritoriu zůstane na prvním místě i nadále železniční doprava, doplněná všemi ostatními druhy dopravních prostředků.

Z tohoto důvodu zůstává železniční doprava základním druhem dopravy ve všech socialistických zemích. Zajišťuje nejen nepřetržitou funkci světového demokratického trhu, ale bude vždy nejdůležitějším a nejvýkonnějším prostředkem dopravy mezi frontou a zápolím. Proto také bylo v součinnosti všech socialistických států již mnoho vykonáno pro vzájemné propojení a zvýšení kapacity železnic, zdvojkolejňují se nejdůležitější tratě, staví se únosné mosty a zařízení pro automatické řízení dopravy.

Příprava dopravy na válku je značně nákladná, zdlouhavá a obtížná. Je to z toho důvodu, že opatření, která by se připravovala jen jako záložní, tj. bez okamžitého efektu ve zvýšení přepravní kapacity, bez vlivu na zkvalitnění dopravy anebo dokonce vůbec ve prospěch hospodářského života jsou jen těžce realizovatelná. Přes tyto těžkosti je však třeba zajišťovat alespoň nejnужnější, jako vytvářet zásoby materiálu pro obnovu železnic, školit odborné kádry, zajišťovat při stoupající elektrifikaci železnic i nadále parní a dielelektrickou trakci, vyrábět některé druhy speciálních vagonů, plánovat a materiálně zajišťovat dočasné překládací prostory, budovat stálé i přenosné rampy, objezdy velkých měst, zvyšovat kapacitu některých úseků, abychom docílili vysokou kapacitu celého tahu, odstraňovat úrovňová křížení se silnicemi a také zajišťovat celou řadu organizačně mobilizačních příprav.

Přípravy k automobilní dopravě spočívají především v soustavném zkvalitňování silniční sítě, tj. ve zvyšování únosnosti mostů, v odstraňování dopravních závad, jako jsou zatáčky s malým poloměrem, prudká stoupání, nevyhovující průtahy měst, dále v rozšiřování vozovek na dvou i vícesměrný provoz, i ve zkvalitňování povrchu vozovek.

Potrubní doprava i když je jen jednoúčelová, získává neustále na významu. V současných podmínkách, kdy spotřeba všech druhů pohonných hmot neobyčejně vzrostla, nejsou ostatní druhy dopravy s to přesunout toto množství za vojsky a na letiště. Proto příprava zápolí na válku vyžaduje budovat celou síť produktovodů, které by propojovaly nejen zdroje surovin (ropy) s výrobními závody, ale i výrobní závody navzájem a s ústředními velkosklady. Hlavní výhodou tohoto systému dopravy je značná kapacita a snížená možnost rozrušení.

Technické řešení produktovodů musí umožňovat rychlé přesmyky z dopravy jednoho produktu na jiný a také napojení polního potrubí.

d) Příprava spojení

Příprava telekomunikací je stejně důležitá jako dopravy. Na jejich nerušeném a spolehlivém provozu ve velké míře závisí řízení státu, ozbrojených sil i života obyvatelstva, zejména v kritických údobích, jako např. v počátečním období války. Mírový život a všechny obory činnosti dnešní společnosti nutně vyžadují široce rozvětvenou síť spojení, a proto při její výstavbě nejsou zásadní rozpory mezi potřebami národního hospodářství a státního aparátu na jedné straně a potřebami obrany na straně druhé. Pouze speciální úkoly ozbrojených sil vyžadují vybudovat některé přípojné kabelové trasy, které nejsou přínosem pro mírový život a do provozu by byly dány až ve válce. Příprava telekomunikací na válku vyžaduje úpravy, které by vyloučily možnost vyřadit hromadným jaderným úderem telekomunikační síť na delší dobu z provozu. K tomu účelu je třeba

upustit od povrchové stavby vedení a celou síť soustavně kabelizovat a vhodně zdvojit a kombinovat směrovým spojením. Také výstavba zesilovacích stanic a ostatních manipulačních míst by se měla řídit těmito požadavky. Tato citlivá místa spojovací sítě by měla být budována pod zemí. Významná místa, která by se mohla stát cílem útoku jaderných zbraní (velká města, důležité závody), je třeba obejít oklikami. Pro případ narušení spojení musíme mít připravené nejen prostředky pro obnovu, ale i vyškolené kádry, obsluhy i záložní spojovací prostředky, které by dočasně zajišťovaly spojení, a tak funkčně nahradily zničené prostředky.

Základními prostředky spojení jsou rádiová síť a systém směrového spojení. Spolehlivého spojení na území státu se dosáhne, budou-li všechny důležité spoje zajištěny dvěma až třemi různými technickými pojítky. Kromě toho je velmi důležité připravit systém netechnických pojítek (motocykly, automobily, letouny), který by zajistil nejnnutnější spojení v případě narušení technických spojů.

e) Příprava řídicích orgánů

Přes učiněná opatření budou účinky jaderných zbraní v celé řadě případů narušeny telekomunikace a tím i práce řídicího, správního a plánovacího aparátu, výrobní kooperace, hospodářské vztahy, organizace výroby, život společnosti atd. V důsledku toho lze očekávat, že bude zvláště v počátečním období podstatně narušeno řízení a správa státu. Tyto negativní jevy nelze jednoznačně vyloučit. Je třeba s nimi počítat a v mezích možností jejich důsledky co možná v největší míře paralyzovat přípravou potřebných opatření. Teoretické poznatky ukazují, že nejkritičtější bude období po prvním hromadném jaderném úderu, kdy bude třeba operativně řešit řadu úkolů k zabezpečení mobilizace ozbrojených sil i národního hospodářství zvláště v dopravě, zdravotnictví, bezpečnosti, v obnově spojení a výroby. Bude nutno pečovat o děti, zajišťovat výživu obyvatelstva, popřípadě i jeho hromadný přesun, organizovat život, obnovit správu, pořádek, zajistit hromadné stravování a ubytování. Tyto úkoly nebudou moci řešit a o nich rozhodovat centrální orgány, ale krajské a okresní výbory strany i národní výbory podle konkrétní situace. Tato skutečnost proto na ně klade velkou odpovědnost, neboť budou nuceny přistupovat k velmi závažným rozhodnutím, často bez podrobnější znalosti celkové situace, bez možnosti ověřit si jejich správnost nebo dokonce vyžádat souhlas vyšších orgánů. Přitom tato rozhodnutí a opatření budou muset být v souladu s celkovými potřebami státu a války.

Nemalý úkol představuje i obnovení života v postiženém území. Krajské a okresní orgány musí využívat všech prostředků k udržení pořádku, pracovní morálky a zabránění samovolnému stěhování obyvatelstva. Kritické okamžiky budou zejména v období napadení a bezprostředně po něm, kdy by obyvatelstvo mohlo propadnout malomyslnosti anebo dokonce panice. Přísný režim bude nutné zavést a udržet zejména v prostorech, kde nepřítel použil BBP anebo v prostorech zamořených radioaktivitou.

Je třeba počítat i s tou eventualitou, že nepřítel v postižených prostorech zesílí diverzní a záškodnickou činnost a že bude nutno velmi obezřetně se rozhodnout, jakou část ozbrojených složek, které budou mít krajské a okresní orgány k dispozici, používat pro likvidaci následků napadení a s tím spojených dalších úkolů a jakou část použít k zneškodnění aktivního nepřítele.

Při zajišťování výživy obyvatelstva je nutné počítat i s tím, že bude potřeba

zavést společné stravování pro všechno obyvatelstvo postižených oblastí tak, aby se zajistila minimální výživa všem a zabránilo se ztrátám, které vznikají při domácím stravování.

Ve výrobě půjde především o to, abychom iniciativně využívali všech místních zdrojů surovin a výrobních kapacit. Bude účelné slučovat výrobní prostředky z malých provozoven a tak zajišťovat nové provozy jako náhradu za zničené. Zde nesmí být na závalu ani to, že výroba v těchto provozech bude pracnější a jejich produktivita i rentabilita bude podstatně snížena.

Několik těchto příkladů ukazuje, jak všestranná bude práce krajských a okresních orgánů a jak vysoké nároky budou kladeny na organizační schopnosti a politickou vyspělost jejich pracovníků.

f) Možnosti nepřátelského hromadného úderu atomových zbraní a ostatních prostředků hromadného ničení na naše území

V souladu s názory západních vojenských teoretiků na možný způsob zahájení války proti koalici socialistických států je nutno počítat s nenadálým napadením hromadnými jadernými údery. Údery budou vedeny v celosvětovém měřítku všemi prostředky jaderného napadení, jež má západ k dispozici, především však prostředky operačního a strategického dosahu. Součástí hromadných úderů by byl i úder na cíle na území ČSSR.

Výbuchy mohou být kombinované a budou sledovat co nejefektivnější splnění stanoveného úkolu. Můžeme předpokládat, že na politicko-správní střediska bude použito pum střední a velké ráže se vzdušným výbuchem, na komunikační uzly nízké vzdušné a pozemní údery. V hloubce státního území použije nepřítel pozemní údery, aby využil radioaktivního zamoření terénu. Úroveň zamoření bude závislá na množství úderů, na složení půdy v místě výbuchu a na meteorologických podmínkách. Zamoření bude vždy velmi rozsáhlé a bude i od jednotlivých úderů dosahovat délky až několika stovek kilometrů v různých úrovních zamoření. Pozemní údery budou mít za cíl nejen ničit, ale zejména vytvořit radiační přehrazy znesnadňující jakýkoliv pohyb v zamořeném území. Tím budou vznikat značné obtíže při operačních přesunech, v zabezpečování výroby a života obyvatelstva.

Z této situace vyplývají značné požadavky na organizaci včasného varování vojska a obyvatelstva o nebezpečí radioaktivního zamoření a nutnosti nepřetržitého sledování úrovně radiace. Plnění těchto úkolů je povinností všech složek státní správy, zejména však Čs. lidové armády a systému civilní obrany. Možnosti a úkoly jednotlivých orgánů jsou dány jejich organizací, materiálně technickým vybavením a stupněm výcviku. V současné době je nejvíce možností v rámci Čs. lidové armády. Rozložení sil a prostředků zabezpečuje získat včas zprávy o radiační situaci z celého území našeho státu. Hlavním vykonavatelem tohoto úkolu budou orgány teritoriální radiační hlášené sítě, organizované na všech teritoriálních velitelských stupních.

Zatímni poznatky dokazují, že účinná opatření proti účinkům jaderných zbraní jsou jen ta, která jsou uskutečněna rychle. Z toho vyplývá požadavek ponechat širokou působnost a iniciativu teritoriálním orgánům velení všech stupňů, které v závislosti na stupni velení mají organické prostředky radiačního průzkumu a tudíž i okamžitý přehled o situaci na svém území, popřípadě i na území sousedů. Mohou tak bezprostředně organizovat pomoc vojskům a to nejen těm, která jsou

dislokována na jejich území, ale i těm, která jsou již na přesunu. Tento úkol sledují i opatření k zabezpečení stále znalosti vývoje radiální situace u orgánů vojenské dopravy. Prostřednictvím pořádkové služby jsou vojska na přesunu informována v potřebném rozsahu o vývoji situace na teritoriu.

Průchod rozsáhlými a silně zamořenými prostory může značně ovlivnit bojeschopnost vojsk a proto bude v mnoha případech účelnější je objíždět, nebo dovolí-li to úkol, setrvat na místě do poklesu radiace s využitím všech místních úkrytů v osadách, nebo v rychle vybudovaných nebo upravených improvizovaných úkrytech.

Při překonávání rozsáhlých zamořených prostorů vyvstávají některé nové problémy. Bude nutné např. novým způsobem řešit částečnou nebo úplnou speciální očistu osob. Složitost a rozsah radiální situace znemožňuje uplatnit vždy dosavadní zásadu, provádět speciální očistu po přechodu zamořených prostorů. K speciální očiště bude možno využít jen nezamořenou vodu ze zakrytých vodních zdrojů, nebo ji uskutečnit v lázeňských nebo podobných zařízeních.

Pro vojska na přesunu bude možno využít speciálních jednotek vyšších stupňů teritoriálního velení určených k speciální očiště bojové techniky, nebo k odmořování výstroje.

Hlavním úkolem těchto speciálních jednotek je obnovit plnou bojeschopnost zasažených doplňků a odstraňovat následky napadení u vojenských útvarů, ústavů a zařízení důležitých pro zabezpečení bojové činnosti vojsk.

Zvláštním úkolem zůstává zjišťovat stupeň ozáření u doplňků, které zatím nejsou vybaveny osobními dozimetry.

ÚLOHA A OBSAH ČINNOSTI VOJENSKÝCH TERITORIÁLNÍCH ORGÁNŮ ZA VÁLKY

a) Teritoriální orgány velení

Na teritoriu platí prakticky tytéž zásady velení jako v poli. To znamená, že velení musí zajistit pevnou koordinaci, komplexnost rozhodování a plné využívání všech možností k dosažení nejvýhodnějšího řešení velmi složitých situací zejména v počátečním období války. Neoddělitelnou součástí při tom zůstává soustavná a důsledná kontrola nařízených opatření.

Orgány armádního velení na území státu jsou ministerstvo národní obrany, vojenské okruhy a místní vojenské správy různého stupně (krajské, okresní a městské obvodní vojenské správy). Velení je při tom organizováno podle zásady velet orgánům o jeden stupeň nižším.

Za základní stupeň velení je třeba považovat krajské vojenské správy, které musí být schopny řešit všechny vojenské otázky za války a to včetně vyhodnocování jaderných úderů, radiálního průzkumu, vyhlašování radiální situace, likvidace následků jaderných úderů, zabezpečení vojenských převozů a přesunů, zabezpečení pořádkové služby, strážního a bojového zabezpečení. Plně odpovídají za bezpečnost vojenského majetku a materiálních zásob zanechaných po odchodu bojových jednotek v posádkách.

Místním vojenským správám zůstává však stále hlavní úkol mobilizace ozbrojených sil, doplňování a příprava záloh. Mimo to však musí být připraveny plnit i všechny ostatní úkoly ve složitých podmínkách po prvním hrmdném úderu,

při rozsáhlém narušení dopravy a spojení a v podmínkách radioaktivního zamoření.

V soudobých podmínkách války bude docházet k velmi složité pozemní, vzdušné i radiační situaci, ve kterých budou místní vojenské správy jednotlivé úkoly plnit. Proto je třeba dobře organizačně a materiálně zabezpečit jednotlivé úkoly již v míru. Zvláštní pozornost je nutno věnovat opatřením ke snížení předčasného vyřazení záloh, ještě před jejich nástupem k útvaru.

Při plnění těchto složitých úkolů musí místní vojenské správy úzce spolupracovat se všemi stranickými i státními územními orgány. Na organizovaném a koordinovaném řízení všech potřeb ozbrojených sil, národního hospodářství a obyvatelstva je závislá úspěšná činnost všech řídicích orgánů za války.

Na krajích a okresech tuto koordinační činnost provádějí komise obrany KV (OV) KSČ, které mají ve své organizaci všechny rozhodující složky kraje (okresu).

Vojenská správa je v těchto orgánech zastoupena náčelníkem KVS (OVS).

Úloha těchto orgánů značně vystupuje do popředí, zejména při narušení telekomunikací a tím i narušení řízení rozhodujícími celostátními orgány. Mnohdy a zejména po hromadném úderu budou nejkritičtější okamžiky, kdy tyto orgány budou samostatně řešit úkoly nejen ve prospěch vojsk, ale i v dopravě, zdravotnictví, bezpečnosti, obnově spojů a výroby.

Teritoriální orgány velení budou plnit tyto hlavní úkoly:

- zabezpečovat po všech stránkách včasnou a nerušenou mobilizaci ozbrojených sil a doplňování polních vojsk vycvičenými zálohami,
- zabezpečovat přesuny vojsk, provoz na komunikacích a spojích, jakož i jejich obnovu a údržbu,
- zajišťovat obranu území státu s důrazem na protivzdušnou obranu a obranu proti nepřátelským výsadbám,
- řídit činnost všech vojsk, útvarů, vojenských ústavů, skladů, základen a jiných zařízení na území státu, především k plnění potřeb a úkolů fronty.

b) Mobilizace ozbrojených sil

Mobilizace ozbrojených sil v plánovaných lhůtách je jedním z nejdůležitějších úkolů všech teritoriálních orgánů velení, zejména v počátečním období války. Naší snahou musí být ukončit převážnou část mobilizace před provedením hromadného úderu nepřítelem a před zahájením všeobecné evakuace obyvatelstva. Nepodaří-li se nám to, musíme mobilizovat i v období hromadného úderu, nebo po něm. K tomu musíme se připravovat již v míru tak, aby bylo možné splnit úkol i za těchto složitých podmínek.

V této situaci bude rozhodujícím činitelem iniciativa a rozhodnost všech řídicích teritoriálních orgánů velení. Především musíme za využití všech dosažitelných prostředků upřesnit rozsah následků jaderných úderů a učinit rozhodná opatření k úhradě ztrát na zálohách a materiálu. Na splnění stanovených mobilizačních úkolů musí být zaměřena pozornost nejen všech vojenských orgánů, ale i stranických a státních orgánů. Nutno učinit všechna opatření, aby zálohy nenastupovaly s vysokým stupněm ozáření, nebo narušeným morálním stavem.

c) Zabezpečení zaujetí sestavy a přesunů vojsk

Zabezpečení dopravy a provozu na území státu v soudobých podmínkách války nabývá větší důležitosti a to z těchto důvodů:

1. neobyčejně vysoká tempa operací a z toho vyplývající velké rychlosti přesunů vojsk přisunovaných k frontě a provádějících manévry i potřeba rychlého přísunu materiálu;

2. pravděpodobnost značného narušování dopravních uzlů i ve velkých hloubkách území státu činností nepřátelských jaderných zbraní.

Zabezpečení plynulého provozu na komunikacích je zásadní podmínkou k soustředování a rozvíjení dalších sledů ozbrojených sil. Proto teritoriální orgány musí trvale vytvářet podmínky, aby se zmobilizované útvary a svazky dostaly včas na frontu a aby přesuny dalších vojsk nebyly zdržovány tím, že teritoriální orgány nevytvoří za všech okolností vhodné podmínky pro jejich činnost.

Na branné pohotovosti státu bude doprava řízena (včetně obnovy komunikací) centrálně orgány vojenské dopravy, které uplatňují požadavky na orgány státní moci a krajské organizace podílející se na zabezpečení dopravních a obnovovacích úkolů. Zvláštní péči musí teritoriální orgány věnovat všestrannému materiálnímu a technickému zabezpečení komunikací a příprav již v míru. Při tom zvláštní úsilí třeba zaměřit k zabezpečení obnovy hlavních železničních tahů, jejichž velká kapacita nemůže být nahrazena silniční dopravou.

Mimořádnou péči bude vyžadovat zdravotnické zabezpečení vojenských přesunů. Činnosti protivníka může dojít k vyřazení velkého množství lůžkové kapacity a k hromadným zdravotnickým ztrátám osob v armádě i v civilním sektoru a tím k podstatnému snížení možnosti léčebné péče. Proto je nutné již v míru mít upřesněno plné využití všech přípravných léčebných a nemocničních zařízení, jak pro potřeby vojsk, tak pro potřeby civilního obyvatelstva.

Řešení této situace bude vyžadovat mimo neustálou, konkrétní znalost situace i mimořádnou pružnost a schopnost promyšlené improvizace se strany vojenských zdravotnických orgánů, jejich dobré vztahy a úzkou součinnost s civilními zdravotnickými institucemi.

d) Boj s výsadbami a záškodníky

Pod pojmem obrana teritoria vidíme tyto otázky:

- obrana a ochrana závodů, objektů a zařízení;
- likvidace nepokojů vyvolaných reakcemi živly;
- likvidace vzdušných výsadek a diverzních skupin;
- protivzdušná obrana teritoria.

Prvé dva úkoly řeší orgány ministerstva vnitra. Budeme se proto v dalším zabývat otázkami likvidace vzdušných výsadek, diverzních skupin a protivzdušnou obranou teritoria.

Prudký rozvoj bojové techniky v posledních letech, zvláště pak jaderných zbraní, raket a letectva, má bezprostřední vliv na úlohu a poslání jednotlivých druhů vojsk v soudobé válce. Způsob operace a boje ve vysokých tempech si vyžaduje používat často výsadečného vojska. Můžeme předpokládat, že používání výsadečných vojsk bude nezbytnou součástí bojové činnosti vojsk na frontě. Vysazování bude vždy v souladu se situací na frontě a s celkovým zámyslem ope-

race. Neboli činnost taktického nebo operačního výsadku bude časově i prostorově skloubena s činností pozemních vojsk. Tuto zásadu musíme mít na paměti při organizování protivýsadkové činnosti i na území státního teritoria.

Na teritoriu mohou být vysazovány k zabezpečení činnosti pozemních vojsk nepříteli výsadky dvojího druhu a to operační nebo taktické. Kromě toho v kterémkoliv prostoru státu mohou být shazovány malé skupiny s diverzními nebo špionážními úkoly. Tyto výsadky budou vysazovány tajně, rychle a rozptýleně.

Likvidace všech druhů výsadků vyžaduje ve většině případů velké množství sil. Každé upoutání jednotek armády při boji s nepřátelskými výsadky může v určitých případech znamenat menší, nebo větší dočasné ochuzení bojové hodnoty vojsk, která bojují s nepřitelem na frontě, nebo k zavázání do boje s výsadky zálohy nebo záloh, se kterými se počítá pro plnění jiných úkolů. Použití útvaru nebo svazku k likvidaci výsadků by oddálilo, popřípadě znemožnilo plnění jeho hlavního úkolu. Je třeba hledat takové řešení, které by v maximální možné míře umožnilo zachovat původní bojovou hodnotu jednotek armády v pásmu, ve kterém byly výsadky vysazeny. Jedna z cest k dosažení tohoto cíle je přednostní využití všech ostatních ozbrojených sil, které jsou rozmístěny na teritoriu v blízkosti prostoru vysazení nepřátelského výsadku.

Dá se předpokládat, že na naše teritorium budou shazovány převážně záškodnické a špionážní výsadky, které budou plnit v malých skupinách hlavně diverzní úkoly. Za likvidaci těchto výsadků odpovídají především okresní a krajské orgány. Při vysazení vojskového výsadku zahájí s ním ve většině případech boj síly krajských a okresních orgánů. Jejich úkolem bude ztížit a nebo znemožnit nepřátelskému výsadku, aby se zorganizoval a rozvinul, izolovat jej a popřípadě i zlikvidovat vlastními silami a prostředky ještě do příchodu sil armády.

V závislosti na situaci použijí příslušné teritoriální orgány k obklíčení a likvidaci výsadků nejbližší dislokované síly armády (především motostřelecké a tankové) a letectvo PVOS.

Druhým vážným problémem obrany státního území je jeho **protivzdušná obrana**. Základním úkolem PVOS a PVO vojsk v počátečním období války je odrážet úder nepřátelských prostředků vzdušného napadení, zabezpečit průběh mobilizace, zaujetí operačního učenění armády a protivzdušná obrana všech důležitých objektů na státním území.

e) Doplňování polních vojsk a jejich zásobování

Vzhledem k charakteru příští války, zejména k masovosti vojsk, úpornosti a rozmachu každé operace je nutno počítat s abnormální spotřebou všeho druhu bojové techniky a vojenského materiálu. Z tohoto důvodu nemohou potřeby vojsk za druhé světové války sloužit za výchozí údaj pro kalkulaci materiálních prostředků pro příští válku. Je velmi pravděpodobné, že ztráty na bojové technice budou asi 6krát až 8krát větší než v minulé válce.

Tato spotřeba musí být okamžitě nahrazována novou výrobou. Logickým důsledkem musí být prudké narůstání zbrojní výroby. Splnění tohoto úkolu však vyžaduje, aby průmysl byl zabezpečen již v míru potřebnou výrobní a energetickou základnou a k tomu zároveň, aby byly vytvořeny potřebné zásoby surovin. Stanovení rozsahu těchto zásob musí být trvale ovlivňováno orgány MNO tak, aby byla kryta výroba vojenského materiálu. S tímto úkolem je spojeno mnoho

problémů a to zejména pokud jde o skladovací prostory, jejich rozptýlení, obměnu surovin apod.

K tomu je třeba brát v úvahu, že v počátečním období války pravděpodobně vůbec nebude možno rozvinout zbrojní výrobu. Není totiž jednoduchý problém zastavit výrobu podle plánu mírového rozvoje národního hospodářství a přejít okamžitě na výrobu podle válečného plánu. Přeorientování výroby a zapracování nových pracovníků a zejména žen, které budou nahrazovat pracovníky, kteří v mobilizaci přejdou do armády, bude údobím, které může trvat i několik měsíců. Z toho je zřejmé, že v počátečním období války nedá se kalkulovat s dodávkou zbraní z nové výroby.

Z toho také vyplývá vysoká odpovědnost za reálnou kalkulaci potřeb, zejména pro počáteční období války. V zabezpečování potřeb vojsk je možné dvojí řešení: unifikace vojenské a civilní techniky a vytváření nejnútnejších zásob.

Musíme usilovat o to, aby v civilním sektoru byly zavedeny standardní stroje a mechanismy používané u vojsk. Jako např. nákladní automobily, traktory, tahače, podvalníky, cisterny, pojízdné opravy, zemní stroje atd. Pak bude možno snadno doplňovat armádu touto technikou povoláním z civilních pracovišť.

Tímto způsobem není však možné doplňovat zbraně a bojovou techniku, z nichž musíme vytvářet potřebné zásoby. Protože zásoby je možno vytvářet jen v rámci ekonomických možností země, budou vždy omezené a nemohou samy bez pomoci vyřešit zabezpečení vojsk.

Rozhodující úlohu v období, než bude obnovena a rozvinuta výroba, budou mít dodávky opravené bojové techniky z vojenských i civilních opravárenských závodů.

f) Součinnostní vztahy se systémem civilní obrany

Se systémem civilní obrany jako jednou ze složek ozbrojených sil je udržována soustavná součinnost v míru a za branné pohotovosti státu bude ještě podstatně vystupňována. Zvláště úzká součinnost za branné pohotovosti státu bude v otázkách vyrozumívání o vzdušné a radiační situaci a v likvidaci následků úderů jaderných zbraní nepřítele na naše území.

Neodkladné práce ke snížení ztrát na životech obyvatelstva i na národním majetku bude provádět civilní obrana i za pomoci vojsk ČSLA.

Vzhledem k tomu, že na likvidaci následků bude spolupracovat řada různých složek a resortů a všechno praceschopné obyvatelstvo, bude rozhodujícím a koordinujícím orgánem příslušná komise obrany při územním stranickém orgánu.

Pro jednotky Československé lidové armády, které budou plnit úkoly podle rozhodnutí komise obrany a ve spolupráci s civilní obranou, je nutno již v míru plánovat tuto činnost:

- zjišťování, vyhodnocování a okamžité hlášení parametrů jaderných výbuchů orgánům civilní obrany;

- radiační průzkum v určených prostorech a směrech a předání těchto údajů orgánům civilní obrany;

- předávat civilní obraně v určených časových lhůtách celkový přehled o skutečné radiační situaci na teritoriu;

- odstraňování závalů, vyprošťování zavalených osob a zřizování průchodů a průjezdů v závalech;

- poskytování zdravotnické pomoci a odsun postižených osob;
- zjišťování a zneškodňování nevybuchlých prostředků nepřitele;
- odmořování, dezaktivace techniky a materiálu, dezaktivace a hygienická očista osob;
- pomoc při hašení požárů a udržování pořádku a bezpečnosti;
- pomoc při poskytování pomoci obyvatelstvu, postiženému nepřátelskými vzdušnými útoky;
- ostatní záchranné a neodkladné práce.

Oproti tomu se předpokládá, že orgány civilní obrany se souhlasem komise obrany poskytnou pomoc jednotkám Československé lidové armády, zejména v podávání informací a údajů, které by mohly ovlivnit činnost těchto jednotek. Mimo to poskytnou pomoc silami a prostředky a zařízením civilní obrany během přesunů i v prostorech soustředění jednotek armády, po dohodě velitele jednotky s místním velitelem civilní obrany. Soustavně budou informovat útvary, ústavy a zařízení armády trvale rozmístěné na teritoriu o zjištěných parametrech jaderných úderů.

Z á v ě r

V článku jsme nemohli podrobně vysvětlit celou problematiku příprav a obrany teritoria, ale pouze nejnужnější úkoly a jejich spojitost s řešením celostátní problematiky. Úkoly teritoria jsou velmi obsáhlé a zasahují do všech oblastí řízení. Vzhledem k tomuto rozsahu není tato problematika dosud ve všech oborech teoreticky rozpracována, ani nejsou promyšleny nejlepší formy praktických opatření.

Budeme dále zkoumat zejména problémy mobilizace ozbrojených sil za současné všeobecné evakuace obyvatelstva z některých kategorizovaných měst. Zvláštní důraz chceme položit na časové sladění, které by vytvářelo podmínky k úspěšnému splnění obou úkolů. Souběžně s tím je třeba dořešit možnosti mobilizace a doplňování vojsk z prostorů zamořených radioaktivním spadem, ale tak, aby nové útvary byly předávány polnímu velení v bojeschopném stavu s nejmenším stupněm ozáření. S tím také souvisí povinnost dořešit zjišťování stupně a vedení evidence ozáření nastupujících záloh.

Jinou oblastí úkolů jsou otázky velení na teritoriu, usměrněného k rychlému zajišťování potřeb vojsk v poli a problematika organizace zásobování vojsk v poli i na teritoriu.

Samostatným teoretickým úkolem je řízení operačních přesunů za silného rozrušení technických prostředků spojení a současného rozrušení silniční i železniční sítě.

Hrubý a neúplný výčet těchto úkolů ukazuje na rozsah problémů, které je třeba ještě teoreticky dořešit. Přitom však jejich praktické splnění musí být v souladu s ekonomickými možnostmi státu a skloubené s potřebou všech druhů ozbrojených sil a s požadavky celého národního hospodářství.